

एकत्रिंशत्तमः पाठः - <https://www.youtube.com/watch?v=3lmzYTqxVf4>

१३५. यद्यपि ... तथापि ...

यद्यपि मम बुभुक्षा अस्ति तथापि अहं फलं न खादामि।

यद्यपि मम समीपे धनम् अस्ति तथापि अहं तस्य व्ययं ఖర్చును expense

न करोमि।

यद्यपि पुष्पम् अस्ति, तथापि अहं न धरामि।

यद्यपि विरामः अस्ति तथापि विद्यालयं गच्छति सः।

यद्यपि विद्युत् अस्ति

तथापि व्यजनं न+ भ्रमति తిరుగుటలేదు does not rotate।

यद्यपि सा बुद्धिमती तथापि सा परीक्षायाम् अनुत्तीर्णा अभवत्।

यद्यपि अहं बहु खादामि तथापि अहं कदापि स्थूला न भवामि।

यद्यपि सः संस्कृतशिक्षकः तथापि सः संस्कृतेन न वदति।

यद्यपि मम सम्भाषणे दोषाः भवन्ति तथापि अहं संस्कृतेन एव वदामि।

१३६. एकम् / एकः / एका - अत्र लिङ्गभेदः

एकं पुस्तकम् अस्ति। एकं फेनकम् अस्ति। एकं पुष्पम् एतत्।

एकः दण्डः अस्ति। एकः आसन्दः अस्ति। एकः स्यूतः। एकः चमसः।

एका लेखनी। एका अङ्कनी। एका पत्रिका अस्ति। एका मापिका एव अस्ति।

१३७. -द्वयम् इति सर्वत्र योजनं शक्यते

एतत् फलद्वयम् अस्ति। तत् चमसद्वयम्। भवान् चमसद्वयम् आनयतु कृपया।

अत्र एकः चषकः अस्ति। तत्र चषकद्वयम् अस्ति।

एका अङ्कनी अस्ति। तत्र अङ्कनीद्वयम् अस्ति।

मापिकाद्वयम् अस्ति।

मम पादद्वयम् अस्ति। हस्तद्वयम् अपि अस्ति।

तथा एव नेत्रद्वयम्। तथैव कर्णद्वयम्।

सुभाषितम्

३१. यस्तु सञ्चरते देशान्, यस्तु सेवेत पण्डितान्।
तस्य विस्तारिता बुद्धिः, तैलबिन्दुरिवाम्भसि ॥

पदविभागः – यः, तु सञ्चरते, देशान्, यः, तु सेवेत, पण्डितान्।
तस्य, विस्तारिता, बुद्धिः, तैल-बिन्दुः, इव, अम्भसि ॥

अन्वयः, अर्थः च –

यः (तु) (तु इत्यस्य विशेषार्थः नास्ति अत्र)

देशान्+सञ्चरते=देशानां+सञ्चारं+करोति,

यः (तु) पण्डितान्+सेवेत=पण्डितानां+सेवां+करोतु,

अम्भसि=जले तैल-बिन्दुः=तैलस्य+बिन्दुःdrop इव

तस्य बुद्धिः विस्तारिता విస్తరింపబడినది expanded=विपुला=विशाला (भवति)।

देश-सञ्चारेण अथवा देशाटनेन, पण्डित-सेवया च जनस्य बुद्धि-विस्तारः भवति। यथा तैल-बिन्दुः जले बहु व्याप्नोति, तथा एव एतस्य बुद्धिः अपि।

कथा

एकः ग्रामः। ग्रामस्य पार्श्वे एका नदी प्रवहति। नद्याः तीरे एकः आश्रमः अस्ति। तत्र एकः गुरुः निवसति। तत्र बहवः शिष्याः विद्यार्जनं कुर्वन्ति।

एकस्मिन् दिने गुरुः शिष्यैः सह नौकया నౌకచేర by ship/boat नद्याः अन्यतीरं

गतवान्। तदा पुरतः अन्या नौका आगच्छति स्म। तस्यां नौकायां बहवः जनाः आसन्। हठात् सा नौका एकया शिलया सह घट्टनं प्राप्तवती। तदा नौका भग्ना अभवत्। तस्यां स्थिताः सर्वे जनाः नद्यां पतित्वा मरणं प्राप्तवन्तः। तत् दृष्ट्वा गुरुः शिष्यान् उक्तवान् यत् 'पश्यन्तु भवन्तः! नौकायां कोऽपि एकः दुष्टः आसीत्। तस्य कारणतः निरपराधिनः अन्ये सर्वे मृताः अभवन्! अतः एव ज्येष्ठाः वदन्ति - 'एकः पापानि कुरुते/करोति, अन्ये तस्य फलम् अनुभवन्ति!' इति।

तस्य शिष्याः तत् न अङ्गीकुर्वन्ति। एकः वदति - 'गुरो! एकः पापं करोति, अन्ये तत्फलम् अनुभवन्ति! एतत् अन्याय्यं खलु? गुरुः तदा किमपि उत्तरं न वदति। मन्दहासं कृत्वा मौनं तिष्ठति। ते नद्याः अन्यतीरं प्राप्तवन्तः। नदीतीरे गमन-समये ते एकं शङ्खं दृष्टवन्तः। शिष्यः एकः शङ्खं गृहीत्वा इतस्ततः भ्रामयति rotates it। शङ्खस्य अन्तः

11. ఆ మహిళల జంట చతురమైనది. That pair of women is smart.
12. నేను ఏప్రిల్ మాసంలో గీతలో రెండు అధ్యాయాలను (ద్వయం) కంఠస్థం చేశాను. In April, I by-hearted two chapters in Gita.
13. వీలుంటే (శక్యతే చేత్) మగ్గుల జంట. లేకపోతే ఒక మగ్గు. If possible, a pair of mugs. Or else one mug.
14. అతను రెండు నగరాలలో ఉంటాడు. He stays in two cities.
- 15, అతనికి రెండు సైకిళ్ళు ఉన్నాయి. There are two cycles of his (He has two bicycles).